

Pravidla kulečnicku - KARAMBOL

Obsah:

1. Základní ustanovení
 - * 01. Platnost mezinárodních pravidel CEB
 - * 02. Platnost pravidel ČMBS
2. Organizace soutěží, účast hráčů v soutěžích
 - * 03. Sportovně-technické názvosloví
 - * 04. Organizování a řízení soutěží, herní systémy
 - * 05. Způsob klasifikace hráčů
 - * 06. Umístění v soutěžích
 - * 07. Rekordy
 - * 08. Práva hráčů v soutěžích
 - * 09. Úbor (oblečení) hráčů
 - * 10. Provinění proti sportovní kázni a zásadám etiky
 - * 11. Vyloučení hráčů ze soutěže
 - * 12. Námitkové a odvolací řízení v soutěžích
 - * 13. Ostatní ustanovení
3. Technické podmínky, materiální vybavení
 - * 14. Herna a její vybavení
 - * 15. Osvětlení
 - * 16. Kulečnický, odrazník (mantinely), sukna
 - * 17. Koule, křída
 - * 18. Tágo, opěrka tága
 - * 19. Vyznačení značek (teček) na stole
4. Společná ustanovení pro všechny disciplíny
 - * 20. Vyzkoušení hracího materiálu
 - * 21. Střídání stolů
 - * 22. Označení koulí, definice strku, karambolu, série, náběhu
 - * 23. Zahájení zápasu, určení pořadí hráčů
 - * 24. Začáteční strk
 - * 25. Místo vyhrazené pro hráče
 - * 26. Lpící koule
 - * 27. Koule vyhozená z kulečnickového stolu
 - * 28. Chyby ve hře
 - * 29. Přerušování zápasu
 - * 30. Konec a výsledek zápasu
5. Pravidla pro jednotlivé disciplíny
 - * 31. Zakázaná pásma (zóny, pole)
 - * 32. Volná hra (VH)
 - * 33. Kádrové hry (K../.)
 - * 34. Jedno-mantinelová hra _ jednoband (1B)
 - * 35. Troj-mantinelová hra _ trojband (3B)
 - * 36. Základní pravidla pro artistický billiard
 - * 37. Základní pravidla pro pětiboj
6. Rozhodčí
 - * 38. Všeobecná ustanovení
 - * 39. Zajišťování účasti rozhodčích v soutěžích
 - * 40. Úbor rozhodčího
 - * 41. Výkon funkce vrchního rozhodčího
 - * 42. Práva a povinnosti vrchního rozhodčího
 - * 43. Výkon funkce stolového rozhodčího
 - * 44. Práva a povinnosti stolového rozhodčího
 - * 45. Práva a povinnosti zapisovatele
7. Závěrečné ustanovení
 - * 46. Porušování pravidel billiardu
 - * 47. Změny, doplňky a platnost pravidel billiardu

Kapitola I. — Základní ustanovení

Článek 01 — Platnost mezinárodních pravidel CEB

Odstavec 01.1

Mezinárodní pravidla v billiardu představují soubor sportovně technických ustanovení, která vymezují a definují billiard jako sportovní odvětví a určují po technické a organizační stránce způsob jeho provádění ve všech členských zemích Evropské konfederace billiardu CEB (Confédération Européenne de Billiard).

Mezinárodní pravidla CEB jsou stanovena pro kulečnickový stůl o rozměru 284x142 cm.

Odstavec 01.2

Mezinárodní pravidla CEB jsou závazně platná pro všechny národní billiardové svazy, které jsou členy CEB, tedy i pro Českomoravský billiardový svaz (dále jen ČMBS).

Odstavec 01.3

Mezinárodní pravidla CEB schvaluje, mění či doplňuje pouze Valná hromada jako nejvyšší orgán CEB.

Odstavec 01.4

Návrhy změn či doplnění mezinárodních pravidel CEB předkládají členské billiardové svazy výboru CEB do stanoveného termínu před její Valnou hromadou.

Článek 02 — Platnost pravidel ČMBS

Odstavec 02.1

Pravidla billiardu vydaná ČMBS (dále zpravidla jen "pravidla billiardu") vycházejí z mezinárodních pravidel CEB. Jsou stanovena jak pro kulečnickový stůl o rozměru 284x142 cm, tak i pro hru na stole o rozměru 210x105 cm (190x95 cm).

Odstavec 02.2

Pravidla billiardu jsou základní sportovně technickou (soutěžní) normou závazně platnou pro všechny hráče, funkcionáře, oddíly, kluby, TJ (dále zpravidla jen "oddíly") a orgány sdružené v ČMBS.

Odstavec 02.3

Pravidla billiardu jsou přizpůsobena podmínkám a potřebám rozvoje billiardu v ČR.

Odstavec 02.4

Očíslování jednotlivých částí pravidel billiardu, jejich článků a odstavců není shodné s očíslováním v mezinárodních pravidlech CEB.

Kapitola II. — Organizace soutěží, účast hráčů v soutěžích

Článek 03 — Sportovně–technické názvosloví

Odstavec 03.1

Soutěže

představují součást tělovýchovného procesu v billiardu, ve kterém dochází k organizovanému měření sil a porovnání sportovní výkonnosti mezi jednotlivci či družstvy, a to za podmínek vymezených soutěžními normami (pravidly a soutěžním řádem). Organizační formou soutěží jsou zápas (partie), utkání a turnaj. Závodní program, v němž se soutěží, tvoří jednotlivé soutěžní disciplíny.

Odstavec 03.2

Soutěžní disciplína

je specializovaný druh závodní činnosti (hry), součást závodního programu v billiardu.

Odstavec 03.3

Zápas (partie)
je měření sil dvou soupeřů v jedné soutěžní disciplíně.

Odstavec 03.4

Utkání
je střetnutí dvou či více družstev. Skládá se s určitého počtu zápasů.

Turnaj
je souhrn zápasů jednotlivců (popř. i souhrn utkání družstev), které probíhají podle předem stanoveného soutěžního (herního) systému v časové koncentraci jednoho či více dnů a na určitém místě.

Odstavec 03.5

Článek 04 — Organizování a řízení soutěží, herní systémy

Odstavec 04.1

Pro organizování a řízení soutěží v místě jejich uspořádání se ustavuje vedení soutěže (turnaje), jehož funkcionářské obsazení určí pořadatel soutěže podle jejího významu a rozsahu.

Odstavec 04.2

U mezinárodních turnajů pořádaných v ČR se doporučuje v souladu s mezinárodními pravidly CEB ustavit pro řízení turnaje organizační a řídicí výbor, který bude také kompetentní rozhodovat ve sporných případech.

Odstavec 04.3

Turnaje jednotlivců se mohou organizovat několika herními způsoby. Nejběžnější jsou:

- * systém hry "každý s každým"
- * systém vylučovací (na prvou či více porážek)
- * systém vylučovacích kol, při němž jsou předem určení hráči, kteří podle své výkonnosti jsou nasazeni do finálového kola či do užší skupiny hráčů postoupivších z předchozích vylučovacích kol
- * systém kombinovaný (vylučovací systém, který přechází v další etapě soutěže na systém hry "každý s každým", eventuálně i naopak.

Odstavec 04.4

Přesný soutěžní systém určí pořadatel turnaje předem v rozpisu soutěže.

Článek 05 — Způsob klasifikace hráčů

Odstavec 05.1

Generální průměr (dále jen GP) je hlavním měřítkem výkonnosti hráčů.

Odstavec 05.2

Celkový GP se získá výpočtem podílu mezi součty všech nahraných karambolů a náběhů v příslušné soutěžní disciplíně, a to vždy po skončení soutěžní sezóny.

Odstavec 05.3

Hráč po skončení soutěžní sezóny se zařadí podle nahraného celkového GP do celostátního (výkonnostního) žebříčku vydávaného výkonným výborem ČMBS.

Odstavec 05.4

Platnost celkového GP se stanoví na 4 roky, není-li v mezidobí nahrán jiný celkový GP.

Odstavec 05.5

Dílčí GP se získá obdobně jako celkový GP s tím rozdílem, že se podíl mezi součty všech nahraných karambolů a náběhů v příslušné disciplíně zjišťuje v průběhu soutěžní sezóny nebo po skončení turnaje jednotlivců,

kterého se hráč zúčastnil.

Odstavec 05.6

Přepočtový průměr z více disciplín se určí podílem součtu vypočtených karambolů (s použitím koeficientů) a celkovým počtem nahraných náběhů.

Výpočet karambolů: dosažené karamboly v jednotlivých soutěžních disciplínách se násobí příslušným koeficientem.

Odstavec 05.7

Rozšíří-li se výpočet průměru na utkání družstev, která zahrnují více soutěžních disciplín, obdržíme celkový přepočtový průměr celého družstva obdobným způsobem, jak je uvedeno v odstavci 05.6.

Článek 06 — Umístění v soutěžích

Odstavec 06.1

Pořadí (umístění) hráčů se určuje podle počtu získaných bodů:

1. v dlouhodobé soutěži součtem bodů získaných za umístění v jednotlivých turnajích (s upřesněním v soutěžním řádu).

2. v turnajích (dle použitého systému) dle počtu získaných bodů za vyhrané a nerozhodné zápasy.

Odstavec 06.2

Bodování:

- * vyhraný zápas — 2 body
- * nerozhodný zápas — 1 bod
- * prohraný zápas — 0 bodů

Případná změna bodových hodnot musí být upravena soutěžním řádem daného soutěžního období.

Odstavec 06.3

V případě rovnosti počtu dosažených bodů v konečném umístění se určí pořadí hráčů podle dosaženého celkového GP, a to na libovolném místě pořadí. Přitom hráč, který nebyl poražen je hodnocen lépe nežli ostatní, kteří získali stejný počet bodů, bez ohledu na jeho celkový GP.

Odstavec 06.4

V utkání družstev je výsledek stanoven poměrem získaných a ztracených bodů v jednotlivých zápasech tohoto utkání, s bodováním dle odstavce 06.2. Tímto bodovým poměrem je dáno skóre daného utkání.

Bodování výsledku utkání:

- * vítězství — 2 body
- * nerozhodně — 1 bod
- * porážka — 0 bodů

Případná změna bodových hodnot musí být upravena soutěžním řádem daného soutěžního období.

Odstavec 06.5

Konečné pořadí (umístění) družstev v soutěži se určí dle celkového počtu získaných bodů. V případě rovnosti počtu dosažených bodů mezi více družstvy se umístění určí podle celkového skóre. Zůstane-li i tak pořadí družstev nerozhodnuté, určí se podle celkového přepočtového průměru družstva.

Odstavec 06.6

Přepočtový průměr družstva bude použit i v případě jednotlivého utkání, které skončilo nerozhodně a musí být

určen vítěz (postupující).

Článek 07 — Rekordy

Odstavec 07.1

V každé soutěžní disciplíně je založena listina rekordů, která zahrnuje:

- * celkový průměr turnaje
- * celkový průměr hráče
- * nejvyšší jednotlivý průměr (příp. i setu)
- * nejvyšší sérii

Listina rekordů může být vyhlášena i v jiných kritériích.

Odstavec 07.2

Přitom se berou v úvahu pouze rekordy ze zápasů jednoho turnaje, jestliže soutěž se hrála na klasickou výši hry stanovenou pro hráče první kategorie (např. MR).

Odstavec 07.3

V sérii se sledují i rekordy, které nebyly dosaženy pouze v jednom zápase, ale i ve více po sobě následujících zápasech daného turnaje. Podmínkou je sehrání zápasu na jeden náběh. V tomto případě se připočte k plné výši karambolů tohoto zápasu, příp. z více zápasů odehraných jedním náběhem bezprostředně po sobě, ještě navíc konečná bezchybná série z bezprostředně předcházejícího zápasu a počáteční série z bezprostředně následujícího zápasu.

Článek 08 — Práva hráčů v soutěžích

Odstavec 08.1

Hráči jsou oprávněni:

- * vyzkoušet si hrací materiál po dobu 5 minut před každým zápasem, pokud byli přítomni alespoň 10 minut před nástupem k zápasu
- * požádat stolového rozhodčího o třiminutovou přestávku uprostřed zápasu
- * požádat stolového rozhodčího ve výjimečných případech o povolení vzdálit se během zápasu na dobu nejvýše 5 minut ze svého místa vyhrazeného u kulečnickového stolu
- * mít jako hráč hostujícího družstva právo hry po sobě bezprostředně následujících zápasů na shodném stole a shodnými koulemi (při střídání soupeřů).

Odstavec 08.2

Hráči mohou také požádat stolového rozhodčího o přezkoušení jeho rozhodnutí v případě, kdy koule lpí nebo je koule na čáře.

Odstavec 08.3

Hráči jsou oprávněni podávat ústní námitky a písemná odvolání proti rozhodnutí stolového rozhodčího ve věci výkladu pravidel billiaru či proti rozhodnutí vrchního rozhodčího podle bližších ustanovení článku 12.

Odstavec 08.4

Hráči mohou uplatňovat také práva, která pro ně vyplývají z pravidel pro jednotlivé soutěžní disciplíny (viz odstavce 33.3, 34.2, 35.3) a z pravidel funkce rozhodčího (viz odstavce 43.7, 43.13 a 43.17).

Článek 09 — Úbor (oblečení) hráčů

Odstavec 09.1

Úbor (oblečení, dále jen úbor) hráčů v soutěžích musí odpovídat společenskému oblečení, za které se považují černé polobotky, černé kalhoty, bílá košile s dlouhým rukávem, svetřík nebo vesta.

Svetřík (vesta) by měl být opatřen označením oddílu, který hráč reprezentuje, může na něm být umístěno i logo

sponzora.
Odstavec 09.2

V soutěžích družstev musejí všichni členové družstva nastupovat k utkání v jednotném úboru.

Případnou úlevu pro soutěž základní, kterou lze považovat za soutěž nevýběrovou — přípravnou, tj. pro nejnižší soutěž daného svazu, lze povolit drobné odchylky v oblečení, např. tmavé polobotky a kalhoty (i hnědé), světlá košile, bez vesty. Rovněž tak i pro přátelská utkání.

Úpravu povoluje a upřesňuje soutěžní řád dané sezóny, či soutěže.
Odstavec 09.3

Dosáhne-li teplota v herně 25 a více stupňů Celsia, může vrchní rozhodčí povolit hraní bez svetříků či vest.
Odstavec 09.4

Ustanovení odstavce 09.3 neplatí pro mezistátní utkání a turnaje, a také pro celostátní mistrovské soutěže družstev a jednotlivců.

Článek 10 — Provinění proti sportovní kázní a zásadám etiky
Odstavec 10.1

Během všech zápasů platí zákaz kouření v prostorách sálu či herny. Tento zákaz platí již 20 minut před zahájením prvního zápasu či utkání a vztahuje se na všechny hráče, funkcionáře, rozhodčí i diváky.
Odstavec 10.2

Před začátkem a v průběhu soutěže nesmějí hráči, funkcionáři a rozhodčí požívat alkoholické nápoje a žádné dopingové prostředky.
Odstavec 10.3

Hráče, kteří poruší ustanovení odstavce 10.1 a 10.2 anebo se proviní jakýmkoliv jiným způsobem proti sportovní kázní a zásadám sportovní etiky (nesportovní chování), potrestají rozhodčí ve své pravomoci podle bližších ustanovení odstavce 42.8 a 44.6.
Článek 11 — Vyloučení hráčů ze soutěže
Odstavec 11.1

Vrchní rozhodčí je oprávněn potrestat hráče, kteří hrubě porušili zásady sportovní etiky či kázně během své účasti v herně, a to vyloučením ze soutěže.
Odstavec 11.2

Rozhodnutí o vyloučení ze soutěže se upravují takto:

* v soutěži družstev hráč, který je pro jakýkoliv přestupek potrestán vyloučením ze zápasu, či z celého utkání, prohrává všechny svoje zápasy tohoto utkání. Dosažené (sehrané) karamboly a náběhy se zapíší do výsledkových listin (zápis z utkání, průměrová karta), body se však přiznávají pouze jeho soupeřům

* v soutěži jednotlivců
o hráč může být potrestán vyloučením pouze z probíhajícího zápasu, ve kterém se provinil (tzv. skrečování zápasu). Soupeř provinivšího hráče získá oba body; nahrané karamboly a náběhy se započítávají do výsledkových listin

o hráč může být vyloučen z celého turnaje. V takovém případě se všechny jeho odehrané zápasy anulují (jako by v turnaji vůbec nehrál).

V případě vyloučení hráče z celého turnaje může pořadatel ustoupit od proplacení výloh spojených s pobytem vyloučeného hráče na turnaji i od navrácení finančního vkladu do turnaje (startovné).

Článek 12 — Námitkové a odvolací řízení v soutěžích
Odstavec 12.1

Hráč či vedoucí družstva má-li pochybnosti o rozhodnutí stolového rozhodčího ve věci výkladu pravidel billiaru může podat slušným způsobem stolovému rozhodčímu ústní námitku, a to ihned poté, kdy k předpokládanému chybnému rozhodnutí došlo (viz ustanovení odstavce 44.8).

Odstavec 12.2

Proti rozhodnutí stolového rozhodčího, který nevyhověl ústní námitce ve věci výkladu pravidel billiaru lze podat písemné odvolání vrchnímu rozhodčímu soutěže, a to nejpozději do deseti minut po skončení tohoto zápasu.

Vrchní rozhodčí rozhodne o tomto odvolání ve funkci orgánu II. instance s konečnou platností podle bližších ustanovení odstavce 42.6.

Odstavec 12.3

Hráč či vedoucí družstva, má-li pochybnost o rozhodnutí vrchního rozhodčího ve věcech výkladu pravidel billiaru či výkladu a uplatnění soutěžního řádu ČMBS, pokud o věci rozhodoval vrchní rozhodčí v rámci své pravomoci v I. instanci, může podat vrchnímu rozhodčímu ústní námitku, a to ihned poté, kdy k předpokládanému chybnému rozhodnutí došlo.

Odstavec 12.4

Proti rozhodnutí vrchního rozhodčího, který nevyhověl ústní námitce podané ve věci podle ustanovení odstavce 12.3 lze podat písemné odvolání:

* v soutěži družstev sportovní technické komisi, které přísluší řízení dané soutěže, a to poštou doporučeně nejpozději do tří dnů po skončení utkání

* v soutěži jednotlivců odvolací komisi (jury) ustavené při organizačním a řídicím výboru či vedení turnaje, a to nejpozději do deseti minut po rozhodnutí vrchního rozhodčího.

Podmínkou platnosti odvolání může být i finanční vklad. Jeho výši upravuje sazebník ČMBS.

Odstavec 12.5

Odvolání podané po stanovené lhůtě či bez případného peněžního vkladu se zamítá.

Odstavec 12.6

Sportovně technická komise v soutěžích družstev či odvolací komise nebo vedení turnaje v soutěžích jednotlivců rozhodnou o odvolání ve funkci orgánu II. instance s konečnou platností.

Odstavec 12.7

Odvolání nemá v žádném případě odkladný účinek.

Článek 13 — Ostatní ustanovení

Odstavec 13.1

Ostatní ustanovení k organizaci soutěží a k účasti hráčů v soutěžích stanoví platný soutěžní řád ČMBS.

Kapitola III. — Technické podmínky, materiální vybavení

Článek 14 — Herna a její vybavení

Odstavec 14.1

Závodní herna musí být vybavena:

- * tepelným zařízením, které zajistí stálou teplotu v místnosti, a to nejméně 20 °C;
- * větracím zařízením

Odstavec 14.2

Kulečnickový stůl smí být umístěn ve vzdálenosti minimálně 1,5 m od stěny. Rozměr mezi stoly by měl být

obdobný, ale obvykle je nutno respektovat prostorové možnosti. Při mezinárodní soutěžích ovšem volný prostor kolem každého stolu musí být minimálně 1,5 m.

Odstavec 14.3

Podlahu okolo stolu je nutno opatřit neklouzavou krytinou či kobercem.

Odstavec 14.4

Místnost herny, ve které se koná některá z mistrovských soutěží, nesmí po celou dobu jejího konání sloužit pro jiné hry a v místnosti se také nesmí hrát na volných stolech.

Článek 15 — Osvětlení

Odstavec 15.1

Osvětlení hrací plochy musí být rovnoměrné s intenzitou minimálně 520 luxů.

Odstavec 15.2

Výška umístění svítidel nesmí být nižší nežli 80 cm nad deskou stolu. Světelný zdroj musí být umístěn tak, aby neoslňoval hráče ani okolí.

Odstavec 15.3

Prostor okolo stolu (herna) nesmí být temný, musí být osvětlen minimálně 50 luxy.

Článek 16 — Kulečnický, odrazníky (mantinely), sukna

Odstavec 16.1

Kulečnickový stůl se skládá z masivního podstavce, desky a rámu s nalepenými gumovými mantinely. Pevnost podstavce, ale i jeho hmotnost přispívá k lepší stabilitě celého stolu.

Odstavec 16.2

Deska kulečnickového stolu je z břidlice o síle minimálně 40 mm. Tato deska může být výjimečně zhotovena i z jiného materiálu (mramor, kov, sklo, ...), schváleným výkonným výborem ČMBS.

Odstavec 16.3

Velikostí kulečnickového stolu se rozumí rozměr hrací plochy, tj. vzdálenost mezi hranami gumových mantinelů. Hrací plocha je obdélníková, přičemž délka je přesně dvojnásobkem šířky.

Rozměry stolů (v cm):

* **284x142**

* **255x127,5**

* **230x115**

* **210x105**

Soutěžními stoly v ČR jsou:

* **velký (284x142)**

* **malý (210x105)**

Odstavec 16.4

Hrací plocha desky je ohraničena gumovými odrazníky, které jsou nalepeny na rámu. Vrchol gumového mantinelu, tj. místo dotyku s koulí musí být o 4-5 mm vyšší nežli je poloměr koule, tj. cca 35-37 mm nad hrací plochou. Rám je dřevěný, jeho povrch hladký a jednobarevný. Výjimku mohou tvořit orientační značky — diamanty, které jsou u velkého stolu povinné.

Odstavec 16.5

Výška kulečnickového stolu, měřená od podlahy k hornímu povrchu rámu, je stanovena na 79-80 cm.

Odstavec 16.6

Kulečnickový stůl je (zpravidla) opatřen elektrickým vytápěním, které udržuje konstantní teplotu celé hrací desky 25 °C a tím brání nežádoucímu navlhnutí sukna.

Odstavec 16.7

Kulečnickové sukno, kterým je deska potažena, je zpravidla zelené barvy. Sukno musí být maximálně rychloběžné, dokonale vypjaté na desce i mantinelech a před každým zápasem pečlivě vyčištěné.

Článek 17 — Koule, křída

Odstavec 17.1

Kulečnickové koule jsou tři (sada). Dvě z nich mají barvu bílou odstínu slonoviny, třetí je červená. Jedna z bílých koulí má na dvou protilehlých místech nesmazatelnou rozlišovací značku (kroužek, tečku). Pro ještě výraznější rozlišení může být bílá koule se značkami nahrazena koulí žlutou.

Odstavec 17.2

Koule musí být hladké, lesklé a přesně kulaté s průměrem 61 až 61,5 mm. Hmotnost jedné koule může být 205 až 220 gramů, přičemž rozdíl mezi jednotlivými koulemi nesmí překročit 2 gramy. Výjimku tvoří koule pro trojband, které mohou mít až 240 gramů pro jednu kouli.

Odstavec 17.3

Kulečnicková křída sloužící ke zdrsnění kůžičky tága proti skluzu nesmí špinit hrací plochu ani ruce hráče.

Článek 18 — Tágo, opěrka tága

Odstavec 18.1

Pohyb koulí se provádí tágem, zpravidla dřevěným, opatřeným na konci kulatou "čepičkou" vyrobenou z kůže. Hráč je povinen k úhozu koule používat zásadně tuto čepičku. Hráč může podle libosti při hře používat jedno nebo více tág různých délek a hmotností.

Odstavec 18.2

Obvyklá délka tága je 140 cm. Hmotnost se pohybuje mezi 400 až 500 gramy, pro troj-mantinelovou hru a artistický kulečník až 700 gramů.

Odstavec 18.3

Hráč má právo použít opěrky tága, tj. malého stojánku připevněného na tyč, jako náhradu vodící ruky. Tento stojánek je povinnou výbavou velkého stolu.

Článek 19 — Vyznačení značek (teček) na stole

Odstavec 19.1

Při zahájení zápasu, při vyhození koulí ze stolu či při lpících koulích se koule rozstavují na vyznačená místa, na značky (tečky).

Odstavec 19.2

Tyto značky musí být na hrací plochu nakresleny tenkým křížkem křídou, tužkou nebo inkoustem. Nalepení značek je zakázáno.

Odstavec 19.3

Značek je celkem pět. Tři z nich jsou na podélné ose hrací plochy a dělí ji na čtyři shodné části.

Označují se:

- * horní tečka — je umístěna nejdále od hráče při základním postavení (začátek zápasu)
- * střední tečka — je ve středu hrací plochy. Používá se pouze při trojbandu a proto se při ostatních disciplínách nemusí značit
- * dolní tečka — nejbliže k hráči

Další dvě tečky jsou na kolmici vztyčené z podélné osy v místě dolní tečky, a to po obou stranách dolní tečky. Jsou označeny pravá a levá startovní tečka.

Vzdálenost startovních teček od dolní tečky je:

*** pro velký stůl — 18,25 cm**

*** pro malý stůl — 13,50 cm**

Kapitola IV. — Společná ustanovení pro všechny disciplíny

Článek 20 — Vyzkoušení hracího materiálu

Odstavec 20.1

Hráči jsou oprávněni po dobu pěti minut před každým zápasem vyzkoušet běh koulí a odrazy mantinelů na kulečnickovém stole, na kterém budou hrát.

Odstavec 20.2

Podmínkou tohoto oprávnění je přítomnost hráče alespoň deset minut před nástupem k zápasu. Při nedodržení této podmínky, hráč tento nárok ztrácí.

Článek 21 — Střídání stolů

Odstavec 21.1

Při turnajích, kde se hraje na dvou nebo více stolech, je nutno dodržovat zásadu, aby každý hráč vystřídal postupně všechny stoly (pokud to rozlosování turnaje dovoluje).

Odstavec 21.2

Zároveň je nutno v rozlosování turnaje minimalizovat možnost, kdy hráč hraje dva zápasy po sobě na stejném stole.

Odstavec 21.3

V utkání družstev má hráč hostujícího družstva právo hrát svoje bezprostředně následující zápasy na stejném stole.

Odstavec 21.4

Při utkání hraném v neutrální herně je nutno určit, které z družstev je považováno za domácí a které za hosty.

Článek 22 — Označení koulí, definice strku, karambolu, série, náběhu

Odstavec 22.1

Koule hrajícího hráče se nazývá koulí č.1 (tzv. hráčova koule).

Koule, kterou zasáhne hráčova koule jako prvou se nazývá koulí č.2.

Zbývající koule má č.3.

Koule č.2 a č.3 jsou také uváděny jako "cizí koule".

Odstavec 22.2

Strk je posun koule č.1, tj. úvodní fáze karambolu.

Odstavec 22.3

Karambol je standardní herní situace, při které koule č.1 se dotkne koulí č.2 a 3, všechny koule se zastavily a v průběhu akce se nestala žádná chyba. Účelem hry je sehrát co nejvíce karambolů. Každý karambol má hodnotu jednoho bodu.

Odstavec 22.4

Série je počet karambolů dosažený hráčem v jednom náběhu.

Odstavec 22.5

Náběh je pokus hráče o dosažení série (karambolu).

Článek 23 — Zahájení zápasu, určení pořadí hráčů

Odstavec 23.1

Zápas začíná poté, co rozhodčí rozestaví koule k rozhodovacímu strku.

Koule jsou rozestaveny: červená na horní tečce, obě zbývající na pomyslné startovní čáře, tj. vpravo a vlevo od startovních teček směrem k mantinelům (cca 15-20 cm od mantinelu).

Oba hráči současně zahrají koule na horní mantinel. Hráč, jehož koule se po návratu od horního mantinelu zastavila blíže mantinelu dolnímu rozhodne, který z hráčů bude hrát jako první.

V případě shodné vzdálenosti obou koulí se rozhodovací strk opakuje.

Odstavec 23.2

V případě, nedoběhne-li koule některého z hráčů na horní mantinel, rozhodovací strk se opakuje. Při druhém provinění již získává právo určení pořadí soupeř.

Odstavec 23.3

Jestliže koule jednoho z hráčů narazí na červenou kouli, považuje se to za chybu a volbu má soupeř.

tak je chybou, srazí-li se obě bílé koule. Právo volby má hráč jehož koule nepřešla na soupeřovu polovinu.

Článek 24 — Začáteční strk

Odstavec 24.1

Hráč, který zápas zahajuje, hraje bílou neoznačenou koulí. Soupeř hraje koulí bílou s tečkou nebo žlutou. Určení koulí je platné pro celý zápas.

Odstavec 24.2

Koule pro začáteční strk se rozestaví:

- * červená na horní tečku
- * soupeřova na dolní tečku
- * hráčova na jednu ze startovních teček, dle volby hráče

Odstavec 24.3

Začáteční strk je nutno hrát od červené koule zasažené přímo nebo od mantinelu.

Článek 25 — Místo vyhrazené pro hráče

Odstavec 25.1

U každého kulečnickového stolu, nejlépe u stolku zapisovatele, musí být přistavena židle, vyhrazená pro hráče, který čeká na nastoupení do hry (dále jen "nehrající hráč"). Nehrající hráč je povinen na ní sedět až do skončení série svého soupeře.

Odstavec 25.2

Pokud se hráč vzdálí z vyhrazeného místa bez souhlasu stolového rozhodčího a měl by nastoupit ke hře, tj. ke svému náběhu, ohlásí stolový rozhodčí "nulu" pro nepřítomného hráče a soupeř může pokračovat ve hře dalšího náběhu.

Odstavec 25.3

Při opakované nepřítomnosti hráče, popřípadě při jeho déletrvající absenci bez souhlasu stolového rozhodčího

může stolový rozhodčí navrhnout vrchnímu rozhodčímu, aby provinivšího hráče se potrestal vyloučením ze zápasu.

Odstavec 25.4

Ve výjimečných případech může stolový rozhodčí povolit hráči vzdálit se z vyhrazeného místa na dobu nejvýše pěti minut. Nebude-li po uplynutí této doby hráč na svém místě a měl by nastoupit ke svému náběhu, ztrácí tento náběh a jeho soupeř pokračuje ve hře.

Nepřítomnost hráče po uplynutí pěti minut se posuzuje jako vzdálení se z vyhrazeného místa bez souhlasu stolového rozhodčího a postihuje se podle ustanovení odstavce 25.2, popř. i odstavce 25.3.

Článek 26 — Lpící koule

Odstavec 26.1

Když hráčova koule lpí, tj. dotýká se jedné nebo obou dalších koulí, řídí se další pokračování hry ustanoveními odchylnými pro různé soutěžní disciplíny.

Odstavec 26.2

Jestliže hráčova koule je v dotyku s mantinelem, nesmí hráč na tento hrát přímo, ale pouze směrem od mantinelu. Tágo musí svírat s mantinelem alespoň nepatrný úhel.

Článek 27 — Koule vyhozená z kulečnickového stolu

Odstavec 27.1

Vypadne-li jedna nebo více koulí mimo hrací plochu, rozestaví se zpět na tečky podle pravidel platných pro jednotlivé disciplíny.

Odstavec 27.2

Koule se považuje za vyhozenou mimo hrací plochu, jakmile dopadne mimo gumové ohraničení stolu, nebo se dotkne dřevěné části tohoto ohraničení (rámu).

Článek 28 — Chyby ve hře

Odstavec 28.1

Chyby ve hře se považují za technické přestupky proti pravidlům hry, za které hráč ztrácí právo pokračovat ve hře (náběhu, sérii). Tyto chyby posuzuje a ohlašuje stolový rozhodčí (dále zpravidla jen "rozhodčí").

Odstavec 28.2

Hráč udělá chybu a pozbývá práva pokračovat ve hře v těchto případech:

- * Hráč neuspěje v provedení karambolu. Rozhodčí ohlásí "Nebyl".
- * Když při provedení karambolu jedna nebo více koulí vyskočí mimo hrací plochu. Rozhodčí ohlásí "Vyhozená koule".
- *

Když hráč hraje další karambol, aniž se koule zastavily po provedení karambolu předchozího. Rozhodčí ohlásí "Koule v pohybu".

V tomto případě je neplatný i předchozí karambol, protože bylo hráno, aniž se koule zastavily.

* Když se hráč neúmyslně dotkne kterékoliv koule rukou, tágem, oděvem nebo jakýmkoliv předmětem. Rozhodčí ohlásí "Dotyk".

* Soupeř pokračuje ve hře z pozice, kterou koule zaujaly po dotyku.

* Když se hráč přímo nebo nepřímo (foukáním) dotkne koule, aby např. odstranil cizí tělísko, které na ni ulpělo. Rozhodčí ohlásí "Dotyk". K odstranění závady je oprávněn pouze rozhodčí.

*

Když hráč neoprávněně pokračuje ve hře anebo napomůže přemístění koulí dotykem, pohybem stolu nebo sukna, foukáním do koule apod..

Rozhodčí hráče rázně napomene. Soupeř má v tomto případě právo požadovat umístění koule či koulí do původní pozice, je-li tato pozice pro něho výhodnější.:

* Když hráč použije k úderu do koule jiné části tága nežli čepičky (kůžičky). Rozhodčí ohlásí "Nehráno kůžičkou".

*

Když hráč zahrál "prostrk". Prostrčením se rozumí, jestliže:

o kůžička tága je ještě v dotyku s koulí v okamžiku, kdy tato již naráží na další kouli nebo mantinel

o kůžička tága se dotkne dvakrát nebo vícekrát koule při jednom strku

o je přímo zasažena koule č.2, která lpí s koulí č.1. Výjimkou je použití sbodce.

Rozhodčí ohlásí "Prostrk".

* Když se hráč v okamžiku strku nedotýká podlahy alespoň jednou nohou. Rozhodčí ohlásí "Noha na zemi".

* Když hráč vyznačí na stole nebo mantinelu viditelné značky předpokládaného odrazu nebo běhu koule.

Rozhodčí ohlásí "Značení".

* Když hráč hraje cizí koulí. Rozhodčí ohlásí "Cizí koule".

Odstavec 28.3

Karambol, při kterém byla zjištěna některá z výše uvedených chyb, se nezapočítává, zatímco karamboly dosažené v průběhu série před zjištěním chyby jsou platné.

Koule zůstávají v pozici kterou zaujaly, ale hry se ujímá soupeř.

Odstavec 28.4

Dosáhne-li hráč karambolu po chybě, která se sice stala, ale nebyla rozhodčím včas zjištěna a ohlášena (tj. před započítáním karambolu), je karambol platný a hráč pokračuje v sérii.

Odstavec 28.5

Jakákoliv chyba zaviněná třetí osobou, popřípadě rozhodčím, která přivodí přemístění koulí, se nepřičítá hráči. V takovém případě rozhodčí umístí koule co nejpřesněji do té pozice, kterou zaujímal před chybou.

Hráč bude ale postižen, jestliže rozhodčí chybně rozestavil koule při začátečním strku a hráč v důsledku toho hrál s cizí koulí.

Článek 29 — Přerušení zápasu

Odstavec 29.1

Každý déletrvajícím zápas může mít zhruba uprostřed tříminutovou přestávku ve hře.

Odstavec 29.2

Přestávku vyhláší rozhodčí, a to po ukončení náběhu některého z hráčů.

Odstavec 29.3

Předpokladem pro vyhlášení přestávky jsou:

* o přestávku požádal jeden z hráčů před zahájením zápasu

* oba hráči souhlasí s vyhlášením přestávky, aniž o ní některý z nich požádal před zahájením utkání.

Odstavec 29.4

Přestávka může být využita k výměně rozhodčího, popřípadě k očištění stolu či koulí. Postavení koulí se však musí pečlivě zaznamenat.

Článek 30 — Konec a výsledek zápasu

Odstavec 30.1

Každý zahájený zápas musí být dohrán do posledního karambolu, nebo posledního náběhu (při použití limitů).
Odstavec 30.2

Hráč, který rozehraný zápas přeruší před jeho skončením, je vyloučen:

- * v turnaji jednotlivců z celého turnaje
- * v soutěži družstev z celého utkání.

Odstavec 30.3

Byl-li poslední karambol odehrán a rozhodčím započítán, je hráči přiznáno odehrání plného počtu karambolů, který byl pro příslušný zápas stanoven, a to i v případě, že by se dodatečně zjistila chyba v zápise.

Totéž platí i o posledním náběhu.

Odstavec 30.4

V případě, kdy hráč, který zápas zahajoval, sehrál poslední karambol nebo poslední náběh, musí ještě hrát jeho soupeř (mimo výjimek určených soutěžním řádem) tzv. vyrovnávací náběh.

Vyrovňovací náběh se hraje ve všech soutěžních disciplínách shodně s propozicemi začátečního strku.

Odstavec 30.5

Dosáhne-li vyrovnávacím náběhem i druhý hráč stanoveného počtu karambolů, je výsledek zápasu nerozhodný.

Odstavec 30.6

Jestliže první hráč odehrál limitovaný počet náběhů a přitom nesehrál stanovený počet karambolů, může druhý hráč vyrovnávacím náběhem i zvítězit.

Kapitola V. — Pravidla pro jednotlivé disciplíny

Článek 31 — Zakázaná pásma (zóny, pole)

Odstavec 31.1

K určení obtížnosti jednotlivých disciplín patří mimo jiných kritérií i tzv. zakázané zóny.

Vyznačení těchto polí na hrací ploše se provádí co nejtenčími čarami bílou křídou, tužkou a pod..

Odstavec 31.2

V každém zakázaném poli smí hráč bezprostředně po sobě zahrát omezený počet karambolů. Počet těchto karambolů stanoví pravidla jednotlivých disciplín:

- * volná hra — dva karamboly
- * všechny kádry /2 — dva karamboly
- * všechny kádry /1 — jeden karambol
- * mantinelové hry (jednoband a trojband) nemají omezení.

Jmenovatel ve zlomku u kádrových disciplín určuje maximální počet možných karambolů sehraných bezprostředně po sobě v jednom poli.

Odstavec 31.3

Při sehrání druhého karambolu ve volné hře a v kádru /2 a při každém karambolu v kádru /1 musí jedna nebo obě "cizí" koule toto pole opustit.

Odstavec 31.4

Jedna, případně obě cizí koule se mohou ihned po opuštění do téhož pole vrátit. V takovém případě získává hráč

znovu právo na provedení dalších dvou nebo jednoho karambolu podle hrané soutěžní disciplíny.

Odstavec 31.5

Při všech druzích kádrových her jsou mimo zakázaná pole také vyznačeny kotvy — čtverce o délce strany 17,8 cm. Kotvy jsou umístěny u paty všech kádrových čar při odraznicích. V těchto kotvových čtvercích je hráč povinen řídit se stejnými ustanoveními jako u zakázaných polí.

Odstavec 31.6

Umístění koule přesně na vyznačené čáře zakázaného pole nebo kotvy je posuzováno v neprospěch hráče, tj. v pozici uvnitř, musí či nevyšla z pole.

Kotva, ač zasahující do dvou polí, tvoří samostatné jednodílné zakázané pole.

Odstavec 31.7

Jestliže při zahraném karambolu, při němž měla koule pole opustit, žádná z koulí č.2 nebo č.3 tak neučinila, je karambol neplatný (chyba) a ve hře pokračuje soupeř.

Článek 32 — Volná hra (VH)

Odstavec 32.1

Ve volné hře může hráč sehrát v jednom sledu (náběhu) neomezený počet karambolů, a to až do výše limitu určujícím délku zápasu. Při hře může bez omezení využívat celé hrací plochy mimo zakázaných rohů, kde se musí řídit ustanovením článku 31 o zakázaných polích, tj. maximálně dva karamboly. Rozměry rohů činí 1/4 délky a 1/4 šířky hrací plochy kulečnickového stolu.

Odstavec 32.2

Je-li hráčova koule v dotyku (lpí) s další koulí, musí být všechny tři koule rozestaveny do pozice začátečního strku a hráč pokračuje v sérii.

Odstavec 32.3

Vyhodí-li hráč jednu popřípadě více koulí z kulečnicku, musí být rovněž rozestaveny všechny tři koule do pozice začátečního strku, ale hry se ujímá soupeř.

Článek 33 — Kádrové hry (K../.)

Odstavec 33.1

Kádrové hry mají dva základní způsoby hry v zakázaných polích — na jeden nebo na dva karamboly uvnitř zakázaného pole.

Odstavec 33.2

Čáry rozdělují hrací plochu na různě velké pole (kádry). Velikost těchto kádrů je určena druhem kádrové disciplíny a velikostí stolů. Číslo označující kádrovou disciplínu je totožné s délkou strany kádrového čtverce (čtyři čtverce v rozích hrací plochy) a udává se v centimetrech.

U paty všech kádrových čar při mantinelích jsou obkročmo nakresleny kotvové čtverce zasahující do obou kádrových polí. Hru v kádrech a kotvách upravuje článek 31.

Odstavec 33.3

Je-li hráčova koule v dotyku (lpí) s další koulí, má hráč právo:

- * hrát z pozice začátečního strku, postavit všechny tři koule
- * hrát od koule, která není s hráčovou koulí v dotyku
- * hrát od mantinelu, tzv. buzarem
- * hrát odvráceným sbodcem (massé), ale pod podmínkou, že koule která je v dotyku se nepohne. Není však chybou hráče, pohne-li se lpící koule jen proto, že ztratila oporu hráčovy koule.

Odstavec 33.4

Vyhodí-li hráč jednu popřípadě více koulí z kulečnicku, jsou rozestaveny všechny tři koule do pozice začátečního strku a hry se ujímá soupeř.

Článek 34 — Jedno-mantinelová hra — jednoband (1B)

Odstavec 34.1

Při jedno-mantinelové hře se musí hráčova koule dotknout nejméně jednoho mantinelu před dokončením karambolu, tj. před zásahem koule č.3.

Přitom je lhostejné, je-li hráno způsobem:

- * koule č.2 — mantinel/y/ — koule č.3, nebo
- * mantinel/y/ — koule č.2 — koule č.3, nebo
- * mantinel/y/ — koule č.2 — mantinel/y/ — koule č.3.

Pro tuto soutěžní disciplínu se nevyznačují na hrací ploše žádné zakázané plochy.

Odstavec 34.2

Je-li hráčova koule v dotyku (lpí) s další koulí, má hráč stejná práva jako ve shodné situaci při kádrových hrách, ale pouze za podmínky dodržení definice hry, tj. nejméně jeden mantinel.

Odstavec 34.3

Vyhodí-li hráč jednu popřípadě více koulí z kulečnicku, jsou rozestaveny všechny tři koule do pozice začátečního strku a hry se ujímá soupeř.

Článek 35 — Troj-mantinelová hra — trojband (3B)

Odstavec 35.1

Při troj-mantinelové hře se musí hráčova koule dotknout nejméně třikrát jednoho či více mantinelů před dokončením karambolu, tj. před zásahem koule č.3.

Přitom je lhostejné, je-li hráno způsobem:

- * koule č.2 — mantinely — koule č.3, nebo
- * mantinely — koule č.2 — koule č.3, nebo
- * mantinel/y/ — koule č.2 — mantinel/y/ — koule č.3.

Pro tuto soutěžní disciplínu se nevyznačují na hrací ploše žádné zakázané plochy.

Odstavec 35.2

Základní postavení koulí pro začáteční strk (viz ustanovení článku 24), tak typické pro všechny jiné soutěžní disciplíny se zde používá pouze pro zahájení zápasu, případně pro vyrovnávací náběh při ukončení zápasu.

Ve všech ostatních případech při troj-mantinelové hře (lpící koule nebo koule vyhozené z kulečnickového stolu) se koule staví za sebou na podélnou osu kulečnickového stolu, a to:

- * červená na horní tečku
- * soupeřova na střední tečku (uprostřed hrací plochy)
- * hráčova na dolní tečku (nikoliv startovní tečku. Startovní tečky se v průběhu troj-mantinelové hry vůbec nepoužívají).

Je-li tečka, na kterou má být koule postavena, částečně nebo zcela krytá některou další koulí, postaví se vyhozená koule na tečku náležící té kouli, která tečku zakrývá. Totéž platí i při lpění koulí a jejich následném rozestavení.

Odstavec 35.3

Je-li hráčova koule v dotyku (lpí) s další koulí, má hráč právo:

*

hrát z pozice, která vznikne postavením lpících koulí na tečky dle ustanovení odstavce 35.2.

Pozor — koule, která nebyla v dotyku (nelpěla) se nestaví, zůstává na svém místě!

* hrát od koule, která není s hráčovou koulí v dotyku

* hrát od mantinelu, tzv. buzarem

* hrát odvráceným sbodcem (massé), ale pod podmínkou, že koule která je v dotyku se nepohne. Není však chybou hráče, pohne-li se lpící koule jen proto, že ztratila oporu hráčovy koule.

Ve všech těchto případech je samozřejmostí dodržení definice hry, tj. min. tři mantinely.

Odstavec 35.4

Vyhodí-li hráč jednu popřípadě více koulí z kulečnicku, jsou rozestaveny pouze tyto vyhozené koule, a to dle ustanovení odstavce 35.2 a hry se ujímá soupeř.

Jsou-li vyhozeny všechny tři koule, rozestaví se rovněž podle výše uvedeného ustanovení na tečky za sebou, nikoliv do pozice začátečního strku.

Článek 36 — Základní pravidla pro artistický billiard

Odstavec 36.1

Artistický billiard, neboli klasická fantazie, je sehrání povinných figur (karambolů) daným způsobem s určeným během koule č.1, v některých případech dráhou koulí č.2 a č.3. Program povinných figur se uskutečňuje ve formě závodů, jejichž pořadí určuje CEB. Jednotlivé figury se provádějí ve skupinách a ve stanoveném pořadí.

Odstavec 36.2

Pořadí hráčů, rozdělení hrací plochy kulečnickového stolu, provedení karambolu, popis programu jakož i další ustanovení ke hře v artistickém billiaru určují platná mezinárodní pravidla CEB.

Článek 37 — Základní pravidla pro pětiboj

Odstavec 37.1

Soutěž v pětiboji je organizována jako soutěž:

* jednotlivců

* družstev

Odstavec 37.2

Utkání v pětiboji zahrnuje pět soutěžních disciplín:

* volná hra (VH)

* jednoband (1B)

* kádr 47/1 (K47/1)

* kádr 71/2 (K71/2)

* trojband (3B)

Jednotlivé disciplíny může CEB měnit.

Odstavec 37.3

CEB stanoví pořadí, ve kterém se hrají jednotlivé disciplíny, počet karambolů (limit hry) pro každou disciplínu a koeficient, kterého se použije při výpočtu přepočtového průměru.

Odstavec 37.4

Každá disciplína se hraje jako samostatný zápas.

Odstavec 37.5

V utkání družstev hraje pět hráčů, každou disciplínu jiný hráč.

Odstavec 37.6

Všechna základní ustanovení, uvedená v příslušných člancích o jednotlivých disciplínách, platí také pro disciplíny pětiboje.

Kapitola VI. — Rozhodčí

Článek 38 — Všeobecná ustanovení

Odstavec 38.1

Mistrovské soutěže družstev i jednotlivců se mohou uskutečnit pouze pod vedením a řízením kvalifikovanými rozhodčími.

Odstavec 38.2

Kvalifikaci rozhodčího billiardu může získat kterýkoliv člen ČMBS, starší 15 let, který se zúčastní školení a složí předepsané zkoušky ze znalosti pravidel billiardu, dále pak ze znalostí řádů soutěžního, registračního, přestupního a disciplinárního.

Odstavec 38.3

Kvalifikovaní rozhodčí působí v soutěžích ve funkci stolového rozhodčího a vrchního rozhodčího.

Pro funkci vrchního rozhodčího jsou způsobilí zejména funkcionáři sportovně technických komisí všech stupňů, kteří mají kvalifikaci rozhodčího a svými zkušenostmi a odbornými znalostmi mají předpoklady k výkonu této funkce.

Odstavec 38.4

Rozhodčím vystaví výkonný výbor ČMBS průkazku rozhodčího (popřípadě jiný evidenční doklad), která je opravňuje k řízení zápasů ve všech karambolových soutěžích.

Odstavec 38.5

Funkcionáři a hráči, kteří dosud nezískali kvalifikaci rozhodčího, mohou rozhodovat pouze v přátelských (nikoliv v mistrovských) zápasech.

Odstavec 38.6

Prokáže-li kvalifikovaný rozhodčí závažnější nedostatky ve znalosti pravidel billiardu a ostatních sportovně technických předpisů a řádů uvedených v odstavci 38.1, může rozhodčímu nařídit výkonný výbor ČMBS (nebo jím pověřený orgán), aby se podrobil přezkoušení. Až do úspěšného složení opravné zkoušky může rozhodčí řídit pouze přátelské zápasy.

Článek 39 — Zajišťování účasti rozhodčích v soutěžích

Odstavec 39.1

Účast rozhodčích a zapisovatelů v soutěžích zajišťuje pořádající oddíl, a to v dostatečném časovém předstihu před termínem soutěže, aby se rozhodčí mohli na výkon své funkce řádně připravit.

Odstavec 39.2

Pořadatelům utkání v soutěžích družstev se doporučuje, aby pro funkci vrchního rozhodčího zajistili kvalifikovaného rozhodčího z oddílu, jehož družstvo k utkání nenastupuje.

Odstavec 39.3

Výlohy vrchního rozhodčího vyslaného k soutěži na žádost pořádajícího oddílu hradí pořádající oddíl.

V případě, že vrchního rozhodčího delegoval orgán ČMBS, hradí jeho výlohy delegující orgán ČMBS.

Odstavec 39.4

Funkce stolového rozhodčího a zapisovatele může být výjimečně vykonávána i jednou osobou.

Článek 40 — Úbor rozhodčího

Odstavec 40.1

Rozhodčí je významnou složkou utkání obdobně jako hráči samotní, tomu musí odpovídat i jeho společenské oblečení.

Odstavec 40.2

K řízení zápasů v mezinárodních soutěžích musí rozhodčí nastupovat v tomto předepsaném úboru: černé polobotky, tmavé společenské kalhoty, bílá košile s dlouhým rukávem a odznakem rozhodčího na prsou, nebo bílá košile a na ní svetr či vesta (v jakékoliv barvě) s odznakem na prsou.

Článek 41 — Výkon funkce vrchního rozhodčího

Odstavec 41.1

Kontroluje sestavy družstev nebo nominaci jednotlivých hráčů a před zahájením utkání či turnaje také registrační průkazy a průměrové karty všech nastupujících hráčů.

Odstavec 41.2

Nepřipustí bez platného registračního průkazu a průměrové karty žádného hráče k účasti v soutěži.

Odstavec 41.3

Při soutěži družstev provádí patnáct minut před zahájením utkání společně s vedoucími obou družstev sestavu soupeřících dvojic hráčů na jednotlivé kulečnickové stoly.

Do té doby jsou povinni vedoucí družstev mu předložit sestavy svých družstev pro všechny soutěžní disciplíny. Pořádající oddíl mu odevzdá také seznam rozhodčích určených k řízení zápasů.

Odstavec 41.4

Vyhlásí společný nástup družstev k utkání, určí k jednotlivým zápasům stolového rozhodčího a zapisovatele.

Překontroluje úbor hráčů připravených k utkání a nezjistí-li závady, utkání zahájí. V případě, že některý hráč nebude mít oblečení v souladu s článkem 09, hráče vyloučí ze hry tohoto utkání. Sestava družstva se tímto nemění, zbývajících soupeřících dvojice zůstávají v platnosti.

Odstavec 41.5

Zapisuje výkony každého hráče, dosažené v zápase, do jeho průměrové karty.

Odstavec 41.6

Vyhotoví zápis o utkání či turnaji, v němž uvede podle předtisku základní údaje o soutěži, její výsledky a také všechny zjištěné skutečnosti, které narušily průběh soutěže.

Každou zaznamenanou událost stručně popíše a připojí k ní své rozhodnutí a opatření, která v rámci své pravomoci v této souvislosti učinil. V případě nedostatku místa vyhotoví přiložený protokol, který spolu s vedoucími obou družstev podepíše.

Odstavec 41.7

Zápis podepíše a nejpozději do 24 hodin odešle příslušné sportovně technické komisi.

Článek 42 — Práva a povinnosti vrchního rozhodčího

Odstavec 42.1

Vrchní rozhodčí odpovídá za dodržování všech ustanovení pravidel billiardu, soutěžního řádu ČMBS i ostatních sportovně technických předpisů vydaných k řízení soutěže. Dohlíží na průběh soutěže a její regulérnost, sleduje výkony stolových rozhodčích a stará se o jejich nerušenou činnost, do které nesmí připustit zasahování jiných

osob, stejně tak i do činnosti zapisovatelů.

Odstavec 42.2

Provádí všechna opatření a rozhodnutí na základě vlastního zjištění a pozorování.

Odstavec 42.3

Rozhoduje ve všech sporných případech, zejména ve věci výkladu pravidel billiardů a soutěžního řádu.

Odstavec 42.4

Rozhoduje také v případech, kdy ho o rozhodnutí požádá stolový rozhodčí, např. při lpících koulích nebo při kouli na čáře.

Odstavec 42.5

Provádí výměnu stolových rozhodčích, pokud o to požádají či z vlastního rozhodnutí a určí jiného stolového rozhodčího, aby dokončil řízení zápasu.

Odstavec 42.6

Přijímá písemná odvolání proti rozhodnutí stolových rozhodčích ve věci výkladu pravidel billiardů podle ustanovení odstavce 12.2, pokud je obdržel do deseti minut po skončení zápasu ve kterém došlo ke sporu.

Posoudí oprávněnost odvolání a rozhodne o něm s konečnou platností nejpozději do deseti minut po skončení příslušného utkání družstev či turnaje jednotlivců.

Shledá-li odvolání za oprávněné a byla-li předmětem odvolání skutečnost, která mohla prokazatelně ovlivnit výsledek zápasu nebo turnaje, nařídí anulování zápasu a jeho nové sehrání.

Odstavec 42.7

Přezkouší oprávněnost námitek podaných proti jeho vlastnímu rozhodnutí, pokud o věci rozhodoval v rámci své pravomoci v I. instanci.

O podaných námitkách vrchní rozhodčí rozhodne nejpozději do deseti minut po obdržení námítky.

Na jeho rozhodnutí se lze odvolat podle bližšího ustanovení odstavce 12.4.

Odstavec 42.8

Trestá hráče, ale i vedoucího družstva za porušení sportovní kázně nebo zásad sportovní etiky (nesportovní chování), a to na základě vlastního zjištění či na návrh stolového rozhodčího.

Podle druhu provinění může udělit některý z těchto trestů:

* pro hráče:

o napomenutí

o vyloučení hráče ze zápasu, ve kterém se provinil (v utkání družstev zbývající zápasy může odehrát, ale body získávají soupeři)

o vyloučení hráče z celého utkání družstev či turnaje jednotlivců.

* pro vedoucí družstev:

o napomenutí

o zbavení výkonu funkce vedoucího družstva po zbývající dobu utkání. V takovém případě převezme tuto funkci některý z hráčů družstva a oznámí to vrchnímu rozhodčímu.

Článek 43 — Výkon funkce stolového rozhodčího

Odstavec 43.1

Bedlivě sleduje hru a dbá na dodržování pravidel billiardů.

Vykonává také dozor nad tím, aby hráči nebyli při hře rušeni. Zjedná okamžitou nápravu, nemá-li hráč regulérní podmínky a prostor potřebný ke hře.

Odstavec 43.2

Nepřipustí kritiku svých rozhodnutí nebo projevy nelibosti hráčů.

Provinilce napomene a pokud bude napomenutí neúčinné, navrhne vrchnímu rozhodčímu vyloučení hráče z další hry.

Odstavec 43.3

Zaujme své postavení před hráčem (nikoliv za jeho zády), a to ještě dříve, než hráč začne mířit, aby ho svým pohybem nezneklidňoval.

Protože hráč může pokračovat ve hře pouze za dohledu rozhodčího, nesmí rozhodčí zapříčinit, aby hráč na něho s provedením dalšího karambolu musel čekat.

Odstavec 43.4

Může kdykoliv v průběhu zápasu, pokud to považuje za nutné, nebo v případě probíhající série se souhlasem hráče, dát pokyn k očištění kulečnickového stolu nebo koulí. Toto očištění je nutné provést v co nejkratší době. Rozhodčí pečlivě označí postavení koulí (nejlépe třemi body na stínu koule), než je sejme z hrací plochy a předá k očištění. Při novém zahájení hry se přesvědčí o správnosti umístění koulí.

Odstavec 43.5

U disciplín, ve kterých se vyskytují zakázané pole, tj. u volné hry a her kádrových, hlásí nahlas postavení koulí vzhledem k zakázaným polím — pro cizince francouzsky:

* vzhledem k polím:

o uvnitř — "entré"

o jedna ven — "dedans"

o mimo — "a cheval"

* vzhledem ke kotvám:

o uvnitř kotvy — "entré anker"

o jedna ven z kotvy — "dedans anker"

o mimo kotvu — "a cheval anker"

Při kádrových hrách se ohlašuje postavení koulí nejprve ve vztahu k poli a poté ke kotvě. Např. vstoupí-li koule do pole i kotvy, hlásí rozhodčí "entré — entré anker".

Další výrazy pro cizince:

* dotyk koulí — "press"

* volná — "libré".

Odstavec 43.6

Upozorňuje hráče při vzájemném dotyku koulí (lpění). Umožní hráči, aby se mohl přesvědčit.

Odstavec 43.7

Jinak v žádném případě nesmí upozorňovat hráče na jakoukoliv chybu, které by se mohl dopustit. Rozhodčí rovněž nesmí při zahájení náběhu, ani v jeho průběhu označit hráčovu či soupeřovu kouli, a to ani když jej hráč o to požádá.

Hráč má však právo dotázat se rozhodčího, která z obou bílých koulí je "tečka", o to i v tom případě, že tím vlastně určuje hráčovu kouli.

Odstavec 43.8

Hlásí postavení koulí vzhledem k zakázaným polím, a to i v případě, že tím vlastně určuje hráčovu kouli.
Odstavec 43.9

Počítá karamboly podle ustanovení mezinárodních pravidel CEB nahlas.

V ČR vzhledem k tomu, že se hraje na více kulečnickových stolech vedle sebe, rozhodčí počítá polohlasně. Za polohlasné počítání se považuje takové počítání, které může slyšet také soupeř sedící na vyhrazeném místě, jakož i zapisovatel (pro kontrolu) a okolní diváci.

Odstavec 43.10

Odpočítáním karambolu jej uznává za platný a tím zároveň dává hráči pokyn pokračovat ve hře. Z uvedeného důvodu by odpočítání karambolu měl provést až po zastavení všech koulí.

Odstavec 43.11

Ohlásí po skončení náběhu hlasitě nahranou sérii směrem k zapisovateli. Jelikož rozhodčí odpovídá za správně provedený zápis každého náběhu, je povinen si vyžádat od zapisovatele opakování hlášeného náběhu a průběžně kontrolovat správnost zápisu.

Odstavec 43.12

Počítá karamboly zásadně česky (i cizímu hráči při mezistátním zápase). Ovládá-li příslušný jazyk, může konečný počet karambolů v sérii po oznámení zapisovateli ohlásit cizímu hráči v "jeho" jazyce.

Odstavec 43.13

Na dotaz hráče, proč přerušil jeho náběh, označí chybu předepsaným slovním výrazem, kterým ohlašuje chybu ve hře podle ustanovení článku 28.

Odstavec 43.14

Může, jsou-li pro to oprávněné důvody, povolit hráči ve výjimečných případech vzdálit se z vyhrazeného místa, a to nejvýše na dobu pěti minut. Nebude-li po uplynutí této doby hráč na svém místě, postupuje se podle ustanovení odstavce 25.4.

Odstavec 43.15

Nepřipustí, aby hráč během svého náběhu si umýval ruce a vzdaloval se z herní místnosti.

Odstavec 43.16

Může přerušit hru na přiděleném kulečnickovém stole, aby umožnil pokračování hry na vedlejším stole.

Odstavec 43.17

Má-li hráč pochybnost o správnosti rozhodnutí rozhodčího v případě lpění koulí a koule na čáře (vyjádření pochybnosti se v jiných případech nepřipouští), může hráč požádat rozhodčího o přezkoušení jeho rozhodnutí.

Rozhodčí je povinen této žádosti vyhovět a při trvajícím sporu přivolat ke konečnému rozhodnutí vrchního rozhodčího.

Článek 44 — Práva a povinnosti stolového rozhodčího

Odstavec 44.1

Je povinen řídit zápasy nestranně s maximální mírou objektivity a svědomitosti, důsledně dbát na dodržování pravidel billiaru a všech platných sportovně technických předpisů.

Odstavec 44.2

Musí přistupovat k výkonu své odpovědné funkce tělesně i psychicky dobře připraven. Cítí-li se indisponován, je povinen požádat vrchního rozhodčího o své vystřídání.

Odstavec 44.3

Dbá na ukázněné chování a vystupování hráčů a na dodržování zásad sportovní etiky. Nepřipustí jakékoliv audiovizuální projevy, které by mohly být soupeři na obtíž a rozptylovat jeho koncentraci na sportovní výkon.
Odstavec 44.4

Při řízení zápasu se nesmí nechat ovlivňovat diváky a musí rozhodovat pouze na základě toho, co sám viděl či slyšel.
Odstavec 44.5

Je oprávněn i povinen postihovat hráče, který poruší pravidla hry (chyby ve hře), a to kvalifikovaným rozhodnutím uvedeným v článku 28.
Odstavec 44.6

Potrestá také hráče, který se proviní proti sportovní kázni a zásadám sportovní etiky, a to přímo na místě v rámci své pravomoci.

Podle povahy a závažnosti provinění může hráči udělit tyto tresty:

- * napomenutí
- * odebrání náběhu
- * navrhnout vrchnímu rozhodčímu přísnější potrestání

Odstavec 44.7

Rozhodnutí rozhodčího ve věcech skutkové podstaty pravidel billiardu (technické přestupky pravidel — chyby ve hře aj.) jsou konečná a nelze proti nim vznášet námitky.
Odstavec 44.8

Půjde-li o pochybnosti týkající se výkladu pravidel billiardu musí být předneseny stolovému rozhodčímu slušným způsobem ve formě ústní námitky podle bližšího ustanovení článku 12.

Rozhodčí posoudí oprávněnost námitky podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, popř. námitku konzultuje s vrchním rozhodčím a vydá své rozhodnutí.
Odstavec 44.9

Ve všech případech, které ustanovení těchto pravidel neřeší a rozhodčí nemá dostatek zkušeností, aby je sám odpovědně rozhodl, je povinen se poradit s vrchním rozhodčím.
Článek 45 — Práva a povinnosti zapisovatele
Odstavec 45.1

Je povinen svědomitě vykonávat svoji funkci po celý průběh zápasu.
Odstavec 45.2

Správně a přesně vyhotoví zápis o průběhu hry, a to na předepsaném formuláři, který vyplňuje podle předtisku a podle hlášení a rozhodnutí stolového rozhodčího.
Odstavec 45.3

Úzce spolupracuje se stolovým rozhodčím. Hlásí opakovaně po skončení náběhu nahranou sérii, kterou mu ohlásil stolový rozhodčí. Upozorňuje rozhodčího na blížící se závěr zápasu ohlášením posledních pěti (v trojbandu tří) karambolů, nebo posledního náběhu.
Odstavec 45.4

Zaznamenává průběh zápasu také na informační tabuli.
Odstavec 45.5

Dbá na to, aby po skončení zápasu podepsali zápis o průběhu hry oba soupeřící hráči a stolový rozhodčí. Řádně

vyhotovený a podepsaný zápis odevzdá vrchnímu rozhodčímu soutěže.

Kapitola VII. — Závěrečné ustanovení

Článek 46 — Porušování pravidel billiardu

Odstavec 46.1

Přestupky proti pravidlům hry či sportovní kázni postihují rozhodčí přímo v místě soutěže podle ustanovení článku 28 (technické přestupky proti pravidlům hry — chyby ve hře), dále pak podle ustanovení odstavců 25.2, 25.3, 25.4, 30.2 (porušení pravidel hry) a podle ustanovení článků 10, 11 a odstavců 42.8, 43.2, 44.6 (provinění proti sportovní kázni).

Odstavec 46.2

Závažnější porušení pravidel se považují za provinění, která se postihují také administrativně pořádkovou pokutou nebo disciplinárně podle platného disciplinárního řádu ČMBS.

Článek 47 — Změny, doplňky a platnost pravidel billiardu

Odstavec 47.1

Úprava platných pravidel ze dne 1.6.1991 byla provedena 5.6.2004.

Odstavec 47.2

Znění článků, ve kterých byla provedena drobná úprava či upřesnění nabývá platnosti toto nové znění.